

Передплата

на «РУСЛАНА» виносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
з год. 6-їй пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперніка. — Експедиція
місцева в Агенції Ляндовского
в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застерженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
15 кр. від стрічки.

В обороні чести.

(Відкрите письмо до Хв. Товариства «Селяньска Рада» в Каменці Струмиловій).

Управляюча Рада товариства «Селяньска Рада» в Каменці Струмиловій надіслала мені письмо, котре дословно наводжу:

«Високоповажаний Пане После! Сповняючи ухвалу перших загальних зборів товар. політичного в Каменці Струмиловій «Селяньска Рада» (над 600 присутних членів) запавшу дня 28. лютого 1898 і одногосно ухвалу Ради управляючої на внесенє о. Стефана Петрушевича, пароха Холоєва, пересилаєм отсе письмо: О. Стефан Петрушевич висказує більший жаль, як хто инчий, до посла Барвіньского, бо я в него вірив. Він много обіщав і був добрим Русином, особливо, коли був в Тернополи. І для того я при перших виборах за ним розбивав ся. Но коли при минутих виборах використав хвилю, щоби против нас дати ся вибрати і по селянах вступав до крісла посольского, великий жаль маємо до него — я завів ся на нім — ставить внесенє: Загальні збори ухвалюють, щоби вибрана Рада вислала до посла Барвіньского таке заявленє чи телеграфічно чи на письмі: Если має ще тільки чести, що макове зерно, най зрече ся свого мандату. Від Ради управляючої 2. марта 1898. Спідр Зельский голова, Гавриіл Мульткевич секретар». (Письмо се писане рукою О. С. Зельского етимольогічною правописною).

Позаяк ухвала Загальних зборів товариства «Селяньска Рада» в Каменці Струмиловій публично запавша, а взглядно внесенє Вп. о. Стефана Петрушевича, пароха з Холоєва, поставленє на тих зборах так сформулованє, що подає в сумнів мою честь; тимто приневолений я сим отвертим письмом дати також публично відповідь на повисше наведене письмо, як і на ухвалу Хв. товариства «Селяньска Рада», споводовану внесенєм Вп. О. Стефана Петрушевича і прошу уклінно Хв. Редакцію часописи «Руслан», дати місце сій відповіді.

Вп. О. Ст. Петрушевич висловив на зборах жаль до мене більший, як хто инчий, бо, як каже, вірив в мене — признає, що я був добрим Русином, коли я був в Тернополи, а тепер на мені завів ся. Виходить з сего висказу, що нібито я з того часу, як переселив ся з Тернополя до Львова, перестав бути добрим Русином і спроневірив ся рускому народови. Є се вельми тяжкий докір, бо виходить на те, мов би я справді став зрадником руского народу, перевертнем, а докір се тим тяжший, що походить з поважних уст, з уст святика, котрого наш нарід уважає учителем Божої правди і задля того висказам, походячим з таких уст, дає віру. Хочу припустити, що Вп. О. Ст. Петрушевич, як значна часть нашої рускої інтелігенції, черпав що до моєї особи і моєї прилюдної діяльності інформації з «Дѣла» і «Галичанина», «Русского Слова» і «Свободы» і т. и. жерел, котрі наумисне не подають моїх бесід виголошуваних в соїмі, в радї державній і в делегаціях, котрі всім моїм прилюдним ділам наумисне підсувають шкідні для руского народу цілі, щоби оклеветати мене перед рускою суспільністю і представити перевертнем та ворогом руского народу. Як кажу, хочу припустити, що Вп. О. Ст. Петрушевич черпав з такого каламутного жерела і хибно був цоінформований.

Не маю звичаю величати ся тим, що я зробив для руского народу, бо все те, що я доси робив і при Божій помочи дальше робити думаю, уважаю моїм найсвятїйшим обовязком і довгом, який я винен мому народови. Але коли вже з уст Вп. О. Ст. Петрушевича на зборах, де після запевнення Ради управляючої було над 600 членів, упали такі слова, будьто би я вже перестав бути Русином, то вже годї мені мовчати і я примушений в інтересї правди в тісних рамках сего письма навести хоч важнійші діла, коло котрих я заходив ся.

Переселившись осению 1888 р. до Львова, я і тут, так само як і в Тернополи, не перестав а навіть більше став працювати в руских народних товариствах. Я був кілька років з черги заступником голови товариства «Просьвіта», головою Руского товариства педагогічного (якийсь час редактором «Учителя»), головою товариства ім. Шевченка, котре зорганізувало ся і перемінило ся в наукове головно моїми заходами (я видавав якийсь час «Записки наукового товариства ім. Шевченка»), а крім того трудив ся я і в иньших руских товариствах. З власною матеріальною шкодою видавав я розпочату в Тернополи «Руску Історичну Бібліотеку», їздив яко відпоручник «Просьвіти» з відчитами, писав для тогож товариства книжочки, а коли розходило ся о виданє для руского народу «Ілюстрованої Історії Руси» і ніхто з руских істориків не хотїв підняти ся сеї праці, я для спізненої пори мусїв протягом двох місяців написати і видрукувати сю Історію (16 аркушів печатних) і привіз єї на загальні збори «Просьвіти» до Коломиї (1890 р.) Крім того брав я велику участь і в иньших видавництвах руских. Здає ся, що все те може стати певним доказом, що я переселивши ся до Львова може подвоїв свою працю в порівнаню з тим, що я робив в Тернополи і не перестав бути Русином, бо всеж та робота мабуть якийсь хосен принесла рускому народови.

Сю працю народну, вже таки у Львові ведену, цїнив мабуть і Вп. О. Ст. Петрушевич, коли в 1891 р. при виборах до ради державної, як сам каже, розбивав ся за мною і попірав мій вибір на посла. Помиляє ся лише Вп. О. Ст. Петрушевич або може добре вже не пригадує собі моєї промови на передвиборчих зборах в Каменці Струм. в 1891 р. (я єї маю написану і можу репродукувати), коли говорить, мов би я «много обіщав». Не є се і не було моїм звичаєм вступати в слїди тих, що при виборах обіщують податки і війско скасувати, лани, ліси і пасовиска поділити між нарід і иньшими шумними обіцянками єднати собі дешевим способом популярність. Я все в своїх промовах передвиборчих, в посольских справозданях указував на те, що від нас самих у великій часті залежить поправа нашої долі, що треба нам організувати ся і працювати, а виеднуючи чи в соїмі, чи в радї державній поступенно різні потреби для народу і користуючись відповідно сими придбанями, зможемо з часом дійти до сили і значіння, що з нами почнуть більше числити ся.

Ставши послом в 1891 р. до ради

державної, а в 1893 р. до соїму і членом Ради шкільної краєвої, я мусїв полишити мої праці в деяких руских товариствах, хоч і в Радї державній і в соїмі і в Радї шк. к. не перестав дбати про потреби руского народу. Мої бесіди в Радї державній, в делегаціях і в соїмі виголошувані не є тайною — они списані в протоколах і були друковані і в декотрих руских часописах і окремо. Прошу провірити їх, кілько разів і при різних нагодах підносив я там потреби руского селяньства і міщаньства, ремісників і промисловців, руских вояків, просьвітні і економічні потреби Русинів, потребу поправи долї святичників, їх вдів і сиріт, дяків і т. и. Моїми головно заходами оснувало правительство 4-клясові рускі школи взірцеві: женську у Львові, мужескі: в Тернополи, Станиславові, Самборі, Сокалі; на моє внесенє соїм ухвалив одногосно рускі кляси рівнорядні в Перемишли перемінити на окрему руску гімназію, в Коломиї засновано руску гімназію у великій часті моїми заходами, а сего року ухвалив соїм на моє внесенє, завести руску гімназію в Тернополи. Виключно моїм заходом засновано катедру Історії Руси в львівській університеті (найвисшій школі), а я три рази в тій справі їздив до Києва власним коштом. Для товариства «Просьвіта» виеднав я перед двома роками підвисшенє підмоги о 1000 зр. річно, а для товариства ім. Шевченка від кількох літ 2500 зр. (сего року підвисшено на 3500 зр.) з краєвих а 2000 зр. з державних фондів. Крім того виеднав я для сего товариства, що єму віддано друк всіх руских книжок шкільних, з чого се товариство має річно значний дохід, так що може не тільки що річно около 10.000 зр. давати на друк наукових книжок, але й наділяє наукових робітників, стипендіями і підмогами. Сегож року виеднав я в соїмі підмогу на відновленє епископської церкви в Станиславові 10.000 зр., не згадуючи о иньших дрібних підмогах на рускі цілі. — Я міг би назвати багато громад в Брідскім і Камінецькім повітах, котрим я на церкви, школи і иньші громадські потреби виеднав підмоги. Селяни і міщани, учителі і святичники удавали ся і удають ся не тільки з тих повітів, але з цілого краю в різних потребах, навіть чисто особистих, і я ніколи не відказував ся після своєї спроможности їм помогти, хоч не все найшов опісля за се признанє, однак сим не знеохочував ся памятаючи на давну притчу з читанки Ковальского «Так сьвіт платить». Многі н. пр. урядники з західної Галичини вернули моїми заходами на Русь, навіть і такі, що иньші визнають політичні переконання, як я. У всіх справах поступав я не тільки після своєї совісти, але засягав все ради Є. Еміненції Кардинала-Митрополита і Преосвященого Владики Перемиского, Віцемаршалка кр. соїму і ділав в дусї одержаних інформацій. Я старав ся все ділати в дусї християньско-католицкої любови і правди, в дусї руско-народнім і моя совість в тім взгляді зовсім спокійна. Я трудив ся для народних справ з занедбанєм своїх власних і своєї родини, а за мою працю удостоїв ся я кілька разів Найвисшого признаня

з уст Є. Величства Цісаря. Мабуть отже чи не покvapно і на основі невірних інформацій видав Вп. О. Ст. Петрушевич суд омені і споводував ухвалу »Селянської Ради«; коли отже єсть у него почуте предметовости і справедливости, нехай зволить провїрити покликані мною події, а може видасть тоді иньший суд про мене.

На останку замічу, що перед остатними виборами запросив я вторік всіх виборців до Каменки, де я складав справозданє, і виборці заявили ся за мою кандидатуру; однак Вп. О. Петрушевич, хоч був запрошений, не явив ся, бо очевидно мав замір попірати иньшого кандидата; але результат вибору показав, що велика більшість инакше оцінювала мою діяльність як Вп. О. Петрушевич. Може й Вп. О. Ст. Петрушевич зволить ліпше поінформувати ся, зачерпнути доказів з певніших жерел і уділить їх Хв. товариству »Селянська Рада« в Каменці Струмлівій.

У Львові дня 7. марця 1898.

Олександр Барвіньский
Посол до Ради держ. і кр. сойму.

Гавч-Тун

Наші здогади що до причини падєня кабінету бар. Гавча оправдали ся. Угорске правительство підставило австрійському ногу. Означене квоти розєднало бар. Гавча з бар. Банфім. Перший хотів угоду з Угорщиною трактувати яко цілість, с. є. договір митово-торговельний і банковий за одно (junctim) з квотою, бар. Банфі, користаючи з австрійської путанини, бажав квоту справу лишити в status quo ante або відлучити єї зовсім від договору, в надії, що на случай спорів корона порішить єї таки в користь Угорщини.

Ті, що дорікали бар. Гавчови нерішучістю в чеській язиковій справі, мабуть зрозуміють тепер, що причину сеї нерішучости треба було шукати в рішучости Угорщини. Перед тижнем гостив бар. Гавч в Пешті, щоби в послїдне застукати до воріт угорського кабінету. Дневники доносили лише о переговорах, але не могли сказати більше нічого як лише те, що Угри напірають на бар. Гавча, щоби він угоду з Угорщиною як найскорше поставив на дневний порядок австрійського парламенту. Була навіть згадка о тім, що операт угодий прийде під обради ради державної і угорського Сойму рівночасно. Але притім зазначувано виразно, що квотова справа не полагоджена.

Бар. Гавч порав ся на дві сторони. Дома лагодив по можности язикове питанє, а в Пешті домагав ся, щоби договір і квоту трактувати junctim. Одно повело ся єму мабуть і длятого ще перед дїмісією видав свої нові язикові розпорядженя провізорично — щоби не вязати нічим наслідника; на другій справі спотикнув ся, с. є. волів уступити, як щоби наразити Австрію на фінансову кривду.

В окремії статї подаємо нині біографію гр. Туна. Не є се novus homo, а брав теперішній президент кабінету від 1888 р. значну участь в політичній житю Австрії. Яко посол чеського сойму стояв на становиску домашньої згоди межі Чехами а Німцями і тоді аж — по довершеній згоді — бажав коронації цісаря короною св. Вячеслава. Становище знаменне! Яко намістник праский виступав гр. Тун з повною рішучістю проти всяких іредентичних і революційних змагань. Він рівно строго обійшов ся з прусофілами ліберецкими, як і з чеськими Омлядиністами. Сим зазнаменував він свою австрійскість і нетерпимість для всякого неладу. А наколи додамо, що він колись вів паломників чеських до Папи Пія ІХ, а нині яко великий охмістр архикнязя Фердинанда д' Есте тїпить ся повним довірєм династії — то вийде з того, що гр. Туна програма повинна в собі заключати: Національний мир межі австрійськими народами, пошанованє історичних прав коронних країв, патріотизм австрійський, суспільний лад, релігійне вихованє і привязанє до династії.

Яких доріг чи способів уживє гр. Тун до переведєня сеї програми, з котрою зжив ся і котру вже ділами осуцав — се річ підрядна. На сякий случай однакж, думаємо, буде він до

того стреміти, щоби в державній радї і в соймах оперти ся на елементах, що змагають до ідеалів єго власної програми. Тому видаєсь нам і імовірним, що гр. Тун постарає ся о витворєнє в радї державній відмінного угрупованя сторонництва від того, яке нині подибав. Він буде стреміти до сполуки в одну цілість сторонництва, далеких від шовінізму національного, суспільного і релігійного. О стілько возьме верх консерватизм. — З другого боку не противний гр. Тун, судячи по єго минулости, новим внутрішнім еволюціям, основаним на історичних традиціях. А притім — добачає він ясно, що національний мир зможе лише тоді стати тривким, як буде оснований на законних підставах. Рівночасно проте, коли гр. Тун обняв керму управи, виринула лише провізорія язикових розпоряджень бар. Гавча, а з другого боку пронеслись слухи, що гр. Тун намірив в центральному парламенті довершити се, чого домагав ся бар. Діпавлі, с. є. законного управильненя язикового питаня в Австрії, котре мусить бути полагоджене, наколи Австрія має серію взяти ся до давно заповіджених реформ соціально-економічних.

Як віднесуть ся до сеї програми завзяті націоналі німецькі, Шенереріяни, антисеміти і соціалісти? — се покаже ся небавом. Може подекуди усмирять ся приреченєм, що справа язикова буде законно управильнена? Може вдоволять ся в часті уступствами, зробленими їм бар. Гавчом? Може в виду неполагодженої справи угорської і з нею звязаної евентуальної кризи економічної притихнуть на якийсь час? Позитивного в тім напрямі не можна нічого сказати. Рівнож і не можна предвидіти, яку раду дасть собі гр. Тун з Угорщиною? Питанє се висить заєдно ще в воздуху. Можна лише надїяти ся, що побіч теперішньої парламентарної більшости стануть за одно: вірноконституційна шляхта німецька (30 послів), грушка промисловців (11 послів) і деякі умірковані елементи з посеред ліберальних недобитків. Більшість парламентарна числила би в такім случаю 260 або 270 послів. Але при тім не можна забувати, що 10 послів трубками і свиставками годні викликати кожного часу таку саму обструкцію, яку вела торік ціла лївица.

Гр. Франц Тун.

Про дівчину говорять люди тоді найбільше, коли она видає ся. Тоді вішають єї »на великий дзвін«. Сю критичну хвилю мусить перебути і гр. Тун яко новий президент нового кабінету. На єго голову упадуть похвали, але не обійде ся мабуть і без доган.

Гр. Тун фон Гогенштайн родив ся 2. вересня 1847 р., служив в драгонах і дослужив ся ставовиска майора. В 1873 р. проводив він паломникам з посеред чеської шляхти до Риму. В 1877 р. виступив з війська, а в два роки пізніше вибрала єго чесько-фєвдальна шляхта послом до краєвого сойму і державної ради. В чеськім соймі виголосив гр. Тун 5. жовтня 1888 р. пам'ятну річ, в котрій Німцям кинув докір, що їх екслюзивне становиско перебиває всяке змаганє до примиренн обох народів, заселяючих край. Річ свою завершив гр. Тун словами: Коби помазанє і коронація монарха короною св. Вячеслава сполучили тісніше чеський нарід з єго улюбленим монархом!

З річи сеї виходило, що гр. Тун бажав з одной сторони згоди межі Чехами і Німцями чеськими, з другої сторони стояв на становиску державного права чеського.

В 1889 р. іменовав цісар гр. Туна намістником Чехії. Але симчасом змінили ся вже внутрішні обставини в Чехії. Старочехи ослабли, Молодочехи зросли в силу. Сї послїдні були так само непримиримими як і Німці під проводом д-ра Пленера. Мимо того не зійшов гр. Тун з свого становиска угодного і мабуть з єго почину предложив гр. Таффе 24. марта 1891 р. в соймі чеськім так звані відєвські пунктації. В комісії, вибраній ad hoc, заявив гр. Тун коротко: Правительство бажає, щоби ся угода у всіх точках була як найскорше переведена. Однакж не так стало ся. Молодочехи супротивились пунктаціям. Справа тягнулась якийсь час і закінчила ся майже без всякого успіху.

Коли в радї громадській в Ліберци прояви-

ли ся вперве демонстрації іредентичні німецькі, гр. Тун вислав сюди сейчас комісаря правительства в особі нинішнього намістника чеського, гр. Кудєнгова. В 1893 р. в часі своєї гостини в Теплицях сказав гр. Тун до посадженого тамошного: Єсьм німецьким Чехом. Знаю, що оба народи єуть вірні мому монархові.

Небавом (в 1893 р.) відніс ся гр. Тун до справи чеської »Омлядини« з великою строгістю. В Празі проголошено стан облоги. Через се розійшов ся він ще більше з Молодочехами, що ще не вилічились тоді з своїх скрайних змагань. Молодочехи виступали в часі коалїції з найбільшою завзятістю проти гр. Туна. Они рішучо домагали ся єго усунєня. По виборах соймових в 1895 р. рознесла ся вість, що гр. Тун намірив подати ся до дїмісії. Із сторони німецької закидано єму, що він не зробив нічого, щоби в часі виборів довести до порозуміння в внутрі чеської шляхти, т. є. межі німецькою а чеською більшою посїлостію. Гр. Тун удав ся тоді до Відня і заявив, що бажав би довести до якогось modus vivendi з Молодочехами і мимо нападів з сеї сторони полишив ся таки на своїм становиску. На першім засіданю чеського сойму, 28 грудня 1895 р., забрав він голоє, але молодочеські послы не допустили єго до слова. Гр. Тун взяв тоді дїмісію, котру по часі гр. Бадєні приймив. Дня 14. лютого 1896 р. одержав він золоте руно, а 16. лютого зложив достоїнство намістника Чехії в руки гр. Кудєнгова. Делегація австрійська вибрала єго в 1897 р. своїм предсідателем мимо опору Молодочехів. З сеї задачі вивязав ся гр. Тун достойно, так, що під конець делегацій Чехи видимо зблизили ся до него. В ділі тім посередничала чеська шляхта. Нині годі думати, щоби Молодочехи заняли супроти гр. Туна вороже становиско. Справа прояснить ся цілковито, наколи др. Кайцль вступить до нового кабінету.

Вісти політичні.

Вісти політичні нині численні, але і найбільше суперечні з собою. Нотуємо їх телеграмним стилем:

Бар. Гавч упав через Банфіого. Справа уступленя була рішена вже перед тижнем, в Пешті. Держано в тайні, щоби гр. Тун мав час, розглянутись за кандидатами до нового кабінету. Розпорядженя були готові, тож видано їх, щоби зладити обструкцію і дати їй можливість завернути. Чи заверне? Проти Гавча мали інтригувати поза плечами і фєвдали чеські. Они перли на Гавча, щоб вернув до конституції з перед 1873 р. На Угорщині розсївано рівночасно вісти, що парламент з посередних виборів признає Уграм більше, ніж теперішній. Бар. Гавч одержав від цісаря письмо з подякою і брилянти до ордеру Леопольда. Стілько що до бар. Гавча.

Кандидатами до нового кабінету були на днях з давних міністрів: Вельзерсгаймб, Штайнбах, Кільмансєг, Рубєр, Кербер, Вітек, Віляндт, Білинський, Бакєгем і Яворський. Новими кандидатами були: Кайцль, Бернрайтер, Льобкович, Дїдушицький, Діпавлі, Штірк, Кар. Аверсберг, Мілевський, Півинський, Адам Енджеївич, Пацак, Гартель і Каєст. Спорє число!

Догадувано ся відтак, що гр. Тун зложить кабінет: чистопарламентарний, коалїційний, парламентарно-урядничий, концентраційний або консервативний.

Деякі сторонництва, зібрані у Відні нараджували ся, чи сєго або того кандидата свого сторонництва можна буде пустити до нового кабінету?

Праса заняла найрізномоднїше становиско до гр. Туна. N. fr. Presse сказала: Гр. Тун буде мав задачу, вивести Австрію з хаосу дотеперішньої провізорії і зробити парламент активним. Надто має перевести угоду з Угорщиною. Зелїзна єго рука має зломити обструкцію. Не боїмось однакж. Будемо гр. Туна судити по ділах. Пождім. Се певна річ, що націоналі і ліберали німецькі будуть поборювати гв. Туна. Rester Lloyd каже: Гр. Тун виступить з всею силою проти всяких крайно-народних сторонництва. Він знищить обструкцію. Буде управляти не проти Німців, але проти німецьких радикалів. Politik каже: Чеська більша посїлість віднесе ся до гр. Туна з резервою. Тою дорогою підуть і

другі групи парламентарної більшості. В сій хвили годі вести поодиноким сторонництвом політику на власну руку. Правиця полишить ся і на дальше солідарною. Відносини Молодочехів до гр. Туна ще неясні. Правиця піддержити кабінет, але з деякими застереженнями. В коаліцію з другими сторонництвами правіца не вступити (?). Шас Naroda каже: Правиця на певно попре теперішнє правительство. Покликанє гр. Туна до керми скріпить сили правіці. Bohemia каже: В нинішних часах годі брати на серію, щоби в кабінеті гр. Туна сидів побіч Кайцля Бернрайтера. N. W. Tagblatt пише: Гр. Тун обняв провід кабінету під вимінкою, що вільно єму буде накинута парламентарно острійший регулямін. Vaterland пише: Гр. Тун піде дорогою найлучших австрійських традицій, т. є. дорогою консерватизму. Тоді Vaterland обіцює єму свої симпатії. Słowo Polskie грозить гр. Тунови, наколи би він посьмів питанє язикове внести на дневний порядок державної ради. Ruch katolicki бачить в гр. Туні вірного сина церкви і чеського державного права. Reichswehr симпатизує з гр. Туном яко каваліром залізного характеру, мумжем спосібним, консерватистом і австрійским патріотом. Reforma радить, щоби правіца сконцентрувала ся довкола прапору гр. Туна. Arbeiter Ztg. пише: Гр. Тун призначений до того, щоби заімповувати партіям. Він грозить систованєм конституції. Може в парламенті зробить спокій, але національного питання не розв'яже. Він хоче правити Австрією. Соціалісти повинні собі те намотати на вус. Але гр. Тун скоро пересвідчить ся, що діла стоять зовсім инакше, не так, як представляють ся з вікон чеської палати. Февдальна, юнкерска управа нині в Австрії вже неможлива.

«Новое Время» коментує чеську тронову адресу так: Чехи не можуть надіяти ся, щоби цісар австрійский скоро відповів їм на їх адресу з постулятом чеського державного права. Але з часом мусять Чехи одержати своє. Обставини складають ся на таку можливість. Угорщина змагає чим-раз виразнійше до персональної унії. Ся унія буде предиточою федерації в Австрії. Сим зв'яже цісар австрійский ще тіснійше інтереси австрійських Славян з своєю династією. А треба такого тіснійшого союзу тим більше, що льоальність Кошутовців дуже хитка а австрійські Німці не криють ся вже з своїми симпатіями для Германії. Скорше чи пізнійше зрозуміють в Відні, що федералізм є одиницим средством, щоби Австрію удержати цілою і ненарушимою.

Новинки.

— На засіданях головного відділу «Просвіти» у Львові в днях 24. лютого і 3. марта с. р. полагоджено отсі важні справи: 1. Принято до відомости, що книжка за март 1898 «Добра порада вже вийшла. 2. Рішено видати яко книжку на цвітень і май с. р. популярну працю Любомира Селяньского: «В 50-літню річницю знесеня панщини і відродження Руси»; печататись буде єї 10.000 примірників. 3. Крім того рішено видати працю дра Івана Франка «Панщина» яко річ оверту на жерелах і богату в історичний матеріал; в 4.000 примірниках. 4. Передадо до І. Рецензії надіслані праці: «In vino veritas», В. Кроподри «Веселі нові коляди на Рождество Христове» і Цибяка «Мати». 5. Принято до відомости, що до архіву вилинули отсі дари: від п. М. Мочоровского з Миколаєва коло Бібрки 175 мідяних монет; від п. І. Паньківської зі Львова 4 мідяні, 1 срібна монета і медаль пам'ятковий; від о. А. Копертиньского з Баворова 116 книжок, 2 карти, 1 образ папів римських і 162 монет; від тов. «Дністер» у Львові 4 срібні монети. 6. Рішено дати даром певну кількість книжок товариства: а) для Русинів в Канаді на руки о. П. Тимкевича, б) для вязнів в Сокалі на руки тамошного суду. 7. Принято до відомости письмо Виділу кравого з дня 20. лютого с. р., котрим тойже остаточно згодив ся, щоби крамниці «Просвіти» користали з безпроцентного фонду кравого, призначеного на позички для піднесеня торговельної діяльності «кружків рільничих». На засіданю головного відділу товариства «Просвіта» при обрадах і рі-

шенях над тими справами визначив виділ кравий своїх відпоручників пп. Едварда Енджейовича і Мечислава Онишкевича. Ухвалено відповісти виділові кравому і оголосити в часописях про справу сих позичок. 8. Принято до відомости повідомленє філії самбірської о відбутих загальних зборах. 9. Рішено розписати конкurse на популярні відчити, придатні іменно для читалень. 10. Принято 110 нових членів.

— **Бурса ювильейна Франца Йосифа I.** В ділі віддана чести 50-літнім роковинам цанованя Найяснійшого Пана, Цісаря Франціска Йосифа I. ухвалили зібрані дня 9. грудня 1897 представителі повіту сянїцького, міста Сянока, представителі місцевих урядів і всяких інституцій заложити бурсу для убогої молодежи гімназії сянїцької під назвою «Бурса Ювильейна Франціска Йосифа I.» Задля великого числа учеників в місцевій гімназії (530) дає ся дуже відчувати брак помешканя в тім малім місті в загалі а ті, що є особливо через молодіж незаможну заняті, полишають дуже много до бажаня задля свого положеня в неприязних обставинах. Відзиваємо ся прото до всіх, котрим почесть року Ювильейного і добро молодежи лежать на серци, а особливо до горожан повітів сусідних яко то: лїського, березівського, що молодежию найчисленнійше засилають місцеву гімназию, щоби зволили причинити ся щедрими дарами до перепровадженя заміреного діла. Нехай стане сполученими силами бурса, що згадувати буде про Ювильей і заразом подавати помічну руку молодежи, котра має бути славою народа і єго будучностию. — За Комітет: Володимір Троскулявский, маршалок повітовий; Фердинанд Павликовский, ц. к. староста; О. Емилиан Константинович, парох місцевий; О. Др. Іоан Тшнадель, катехит. — Датки просимо пересилати на руки скарбника ВШов. П. Антонія Квятковского ц. к. професора.

— **О. Тянячкєвич** без потреби турбує людей і непокоїть навіть редакцію «Прапора» збираєм підписів в справі відомих 150.000 для вдовчосирітского фонду. З порученя Є. Еміненції вислав митрополитальний Ординарий до міністерства скарбу відповідне предствленє, котре вже своє зробить там, де треба, отже нехай О. Тянячкєвич не турбує ся так сею справою.

— **Скандальні непорядки** виявили ся в кравській рільничій школі в Чернихові. Ще в жовтні м. р. оббили ученики префекта інтернату п. Рожанського, обмотавши єго в коді, а дня 26-го лютого знов один ученик, видалений з інтернату, дібравши собі другого і то губернера дїтий директора, напав в білий день на директора Баєтгена і вирвавши єму з рук ковани палицю, побив єго директора по голові і по раменах. Сталось се серед окликів вдоволеня кільканацяти товаришів. Наслідком сего Виділ кравий на внесенє прокуратурі зарядив слідство, котре виказало нечуванє, переходяче всяке доняче здичине чернихівської молодежи. Переважна часть учеників при подрібнім переслуханю перед виделєгованою комісією оказала таку переражаючу недостачу, вже не якоїсь чемности, але просто людяности, що представляють ся не яко питомці наукового заведеня але радше індивідуа з кваліфікацією до криміналу. Найгірше поводили ся ученики, що походили з польського Королівства і з Литви. Колиж на довавок дня 4-го марта с. р. рано всі ученики демонстраційно опустили заведенє в годинах викладових і мимо візваня більше там неявили ся, примінила комісія до всіх учеників остру кару. Десятьох учеників видалено з школи чернихівської і всіх рівнорядних шкіл в Австрії; сімох учеників виключено зі школи на один рік, а 35 учеників вичеркнено зі школи, застерігаючи їм право внесеня до двох тижнів просьби до Виділу кравого на повнове прив'яте. На разі лишила ся школа в Чернихові без учеників.

— **3 палати нотарияльної.** В неділю відбули ся в львівській Палаті нотарияльній вибори. Президентом Палати на місце бл. п. Ленартовича вибрано рєснта п. Франца Пішка, а віцепрезидентом рєснта п. Лвопольда Кукавского.

— **Палі.** Перед трибуналом судив присяжних у Львові розпочала ся розправа против Пайсаха Гімпля і єго вітця Іцка з Рясної рускої, обжалованих о підпал. Акт обжалованя вчислєня пятацять пожарів в Рясній рускій в часі від 15-го серпня до 24-го жовтня 1897 р., котрі після зізнань мешканців того села мав підложити Пайсех Гімпель в порозуміню з своїм вітцем. Дня 24-го жовтня 1897 р. прихоплено молодого Гімпля на горячім учинку, коли підкладав огонь під одну хату. Пайсаха віддано зараз в руки жандармерії і від того часу не було в Рясній ні одного пожару. Причиною, чому Гімплі підкладали огні, було то, щоби по пожарі

купувати від селян за пів дармо ґрунти. Огні вибухали все з суботи на неділю. Обжаловані не признають ся до вини. Розправа потреває 7 днів. Візвано до розправи 52 сьвідків.

Дрібні вісти. Намістник кн. Санґушко виїхав на кілька днів до Відня. — Цісар потвердив вибір Казимира Беляньского на председателя. а о. Григория Василькевича, гр. кат. пароха в Лужку вижнім на заступника председателя Ради повітової в Старім місті. — Дня 2. с. м. габілітував ся др. Маркіль Хлямтач на львівским університеті з римского права. — Маріяна Ляхмаєр, служниця, родом з Ярославя, кинула ся оноді з III. поверха каменіці при ул. Боїмів на брук, а перевезена на стацию ратункову закінчила там житє. Причиною самоубийства була заведена любов. — В копальни вугля «Сатура» коло Вроцлава вибухли ґази в хвили, коли робітники находили ся в копальни. Доси видобуто 5 гірників неживих, 50 попарених.

Телеграми.

Відень, 8. марта. Новий кабінет готовий! Гр. Тун обняв крім президії справи внутрішні. Іменовані: др. Йосиф Кайцль (Молодочех) міністром скарбу, др. Йосиф Бернрайтер (більша німецка посілість) міністром торговлі, др. Рубер (з кабінету Гавча) міністром справедливости, Віттек (давний) міністром залізниць, бар. Михайло Каєт (маршалок горішно-австр. сойму, клерикал) міністром рільництва, гр. Білянд-Райдт (давнійший міністер рільництва) міністром просьвіти, Адам Енджейович міністром для Галичини, Вельзергаймб (давний і найдавнійший) міністром краввої оборони.

Відень, 8. марта. Здоровлє архикн. Стефанії погіршило ся дуже о 4. год. з полудня 7. марта. Запаленє розширило ся значно. Обавляно ся катастрофи. Однакож в ночи стан здоровля полічшав. Архикнягиня спала спокійнійше і скріпила ся. Кольки уступили. Мабуть була криза. Імовірно небезпечність минула.

Відень, 8. марта. Хоч Бернрайтер прийняв портфель, то єго сторонництво не приступить до більшости. Непорозуміня межі Чехами а гр. Туном вирівнані. Яворский не приймив портфелю з огляду на ще неясну ситуацію.

Відень, 8. марта. Кабінет має характер коаліційного або концентраційного. Правиця в цілости заступлена. Побіч неї заступлені: німецка більша посілість і умірковані ліберали посредством міністрів-урядників. Сам гр. Тун заступає табор чесько-німецкої февдальної шляхти.

Відень, 8. марта. Гр. Голуховский ревізитував кн. болгарского. Вчєра приймав цісар кн Фердинанда на авдієнції. Надіють ся, що напружені доси відносини межі Австрією а Болгарією усунені.

Відень, 8. марта. Кандидатами до президії палати суть: Діпавлі, гр. Атемс, Енгель, др. Білинський і др. Фукс. Справа ще не рішена.

Відень, 8. марта. Вчєра о 8-мій годині вєчером явив ся новий кабінет на авдієнції у цісаря. Нині о 11 годині рано зложили міністри присягу в руки цісаря.

Відень, 8. марта. Голосять, що гр. Тун передовсім буде старати ся порішити язиковє питанє законодатною дорогою. Змодификовані ще більше розпорядженя бар. Гавча стануть субстратом до проекту язикового закона.

Льондон, 8. марта. Конфлікт межі Іспанією а Сполученими державами в справі кубанській полагоджений. Конзуль американський полишить ся в Гаванні.

Берлин, 8. марта. Зміна кабінету австрійского викликала счудованє. Думають, що гр. Тун поборе радикально-народні змаганя. Цісар Вільгельм підписав договір з Китаєм 6. марта.

Рим, 8. марта. Умер тут посол Кавальоті. Рудині виголосив вчєра на бенкеті річ, в котрій заявив, що правительство буде з всею рішучостю поборювати ворогів держави. Бідним верствам треба подати хліб.

Маляга з желізом

против неокревности і блідниці.
Ціна бутельки 3 корони.

Маляга з рабарбарум

против обструкцій, нєстравности, гемороїдів ітд.
3 Ціна бутельки 3 корони.

Головний склад в аптиці

161 132-?

Жигм. Рукєра

під „Срібним орлом“ у Львові.

Ціник львівської палати торговельної і промислової.

Львів дня 7. марця 1898.

	платять зл. кр.	жадують зл. кр.
I. Ації за штуку.		
Зелів. г. Кар. Людв. по 200 зл. мк.	215 —	218 —
Зелів. Львів-Черн.-Ясси по 200 зл. вальсрбл.	282 —	285 —
Банку гіпот. гал. по 200 зл. в. а.	380 —	390 —
„ кред. гал. по 200 зл. в. ав.	—	210 —
Гарбарні в Ряшеві по 200 зл. в. ав.	200 —	210 —
Фабрики вагонів в Сяноку перед тим Ліпінського по 500 кор. в. ав.	250 —	260 —
II. Листи заставні за 100 зл. в. ав.		
Банку гіп. г. 5% в. ав. з 10% пр.	110 20	110 90
„ „ „ 4 1/2% „ льос в 50 л.	100 —	100 70
„ „ „ 4% „ в 601 по 200 К.	96 70	97 40
„ краєв. 4 1/2% в. ав. льос в 51 л.	100 50	101 20
„ „ 4% в. ав. льос в 57 л.	97 50	98 20
Тов. кред. гал. земс. 4% (першаеміс.).	97 80	98 50
„ „ „ 4% льос в 41 1/2 літ	97 50	98 20
„ „ „ 4% „ в 56 літ	97 10	97 80
III. Обліги за 100 зл.		
Гал. фонду пропанац. 4% в. ав.	97 80	98 50
Буков. „ 5% „ „	102 75	—
Комунальні Банку кр. 5% (2 ем.)	102 10	102 80
„ „ „ 4 1/2% (3 ем.)	100 10	100 80
Зелівніцкі льокальні 4% по 200 кр.	96 50	97 20
Лозички краєв. 6% ва. з року 1878	103 —	—
„ „ 4% „ 1891	—	—
„ „ 4% по 200 кор. з р. 1898	97 80	98 50
„ м. Львова 4% по 200 кор.	97 —	97 70
IV. Льоси.		
Міста Кракова	25 25	27 25
„ Станиславова	42 —	—
V. Монети:		
Дукат пісарський	5 62	5 72
Наполондор	9 49	9 59
Пів-імперял	9 55	—
Рубель російський срібний	1 20	1 25
„ „ паперовий	127 50	128 50
100 марок німецьких	58 55	59 —

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1897.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп.	особ.		посп.	особ.	
приходить о годині			відходить о годині		
7-30	з Іцкан		6-00	до Підволочиск з головної двірця	
7-50	„ Янова		6-10	„ Іцкан	
7-52	„ Тернополя на Підзамче		6-15	„ Підволочиск з Підзамча	
8-05	„ Лавочного		6-45	„ Іцкан	
8-15	„ Тернополя і Бродів на головний дворець		8-40	„ Кракова	
8-25	„ Сокаля		8-50	„ Янова, Калуша, Хирова	
9-10	„ Кракова		9-20	„ Сколього	
10-35	„ Ярослава		9-25	„ Сокаля	
1-15	„ Янова		10-05	„ Підволочиск з головної двірця	
1-30	„ Кракова		10-27	„ „ з Підзамча	
1-40	„ Сколього Стрия, Калуша, Хирова		10-45	„ Іцкан	
1-50	„ Черновець		1-55	„ Підволочиск з головної двірця	
2-15	„ Підволочиск на Підзамче		2-08	„ „ з Підзамча	
2-30	„ „ головний дворець		2-40	„ Черновець	
5-25	„ Сокаля		2-40	„ Кракова	
5-35	„ Підволочиск на Підзамче		2-50	„ Стрия	
5-45	„ Іцкан		3-05	„ Ярослава	
5-45	„ Іцкан		4-40	„ „	
Ніч			Ніч		
3-04	з Підволочиск на Підзамче		4-40	до Кракова	
3-30	„ „ головний дворець		5-20	„ Лавочного	
5-10	„ Кракова		6-24	„ Янова лиш в будні дни	
6-00	„ Підволочиск на головний дворець		6-45	„ Кракова	
6-55	„ Кракова		7-05	„ Сокаля	
8-45	„ Кракова		7-25	„ Тернополя з головної двірця	
9-10	„ Іцкан, Бергомету з виїмком понеділка		7-30	„ Лавочного	
9-30	„ Кракова		7-47	„ Тернополя з Підзамча	
9-43	„ Підволочиск на Підзамче		7-48	„ Янова	
9-50	„ Іцкан		10-30	„ Іцкан	
10-00	„ Підволочиск на головний дворець		10-50	„ Кракова	
10-20	„ Стрия, Хирова		11-00	„ Підволочиск з головної двірця	
12-10	„ Лавочного		11-37	„ „ з Підзамча	

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впресв. Митроп. і Пресв. Еп. Ординариям всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі звяряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шнід огневих.

»Дністеръ« вступив в 6-тий рік своєї діяльності з збільшеними фондами гваранційними, котрих стан з днем 31-го грудня 1897 виносить:

Фонд резервовий	73.874 зр. 47 кр.	} 176.143 зр. 87 кр.
Резерва премій	52.269 „ 40 „	
Фонд основний	50.000 „ — „	

Виплачені шкоди до кінця 1897 року 430.100 зр. 42 кр. Тарифи »Дністра« дуже умірквані, услія обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроваочно. Поліси »Дністра« приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через »Дністеръ« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язвці.

Товариство взаїмного кредиту »Дністеръ«, стоваришенє з обмеженою поруксю, уділяє позички за оплатю 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або поруксю двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опрочентованя від членів і третих осіб по 4 1/2%. Уділ членський виносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в »Дністеръ«. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях і де нема близько агентів »Дністра«, приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (Дім »Просьвіти«).

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. послілках почт. в цїні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко ВІНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Іншї товари по уміреных цїнах.

Видає й відповідає за редакцію: Стефан Кульчицкий.

Галицкий Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм

3 1/2% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

а всі иншї находячі ся в обігу 4 1/2% Асигнати касові з 90-дневним виповідженєм будуть опрочентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекція.

1000 туюк цигаретових за 1 зр. поручає фабрика туюк

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

у Львові, лиця Галицка число 12.
Замавляючим 5.000 туюко разом упакованє і відсилка franco.

Вже появиля ся з друку РУСКА КУХАРКА

Школа вареня по руски містить 41 знаменитих зуп. Всї печені, які тільки можливі: Волові, баранячі вепрові і т. д. Байцованє шинок, робленє знаменитих кишок і ковбає і т. п.

Мучні і яєчні страви

Блини — Пизи і т. п. Знамениті рускі пироги печені з сиром, капустаю і т. п. Робленє вкусного набілу і т. п.

Цїна 70 кр.

По надісланю переказом 76 кр. висилає франко Друкарня народова Ст. Манецкого і Спілка, Львів. Готель Жоржа.

ЛЕВ НОВОСАД

(практикант віденьский)

у Львові, ул. Крута ч. 7.

виконє мужеску, дамску і діточу обув, та кож чоботи з холявами для духовенства по як найприступнійших цїнах

Рівнож приймає репарації кальшів. — З провінції вистанє старий оказ на міру. 136 45—140

Учитель

орган руского Тов. педагогічного двотижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

З друкарні В. А. Шийковського.